

УДК 377.002.3(438+477)

С. Я. КОГУТ

кандидат педагогічних наук, доцент
Український католицький університет

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ПОЛЬЩІ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ УКРАЇНИ

Сучасний стан розвитку професійної освіти України визначено як перманентно пошуковий, що підштовхує науковців-практиків перебувати в постійному пошуку технологічного інструментарію, який би відповідав запитам професійного ринку праці.

У статті висвітлено результати аналізу дослідників України наукових праць із проблематики досліджень професійної освіти Польщі в педагогічній теорії. Вказано на актуальність дослідження теоретико-методологічного підґрунтя професійної педагогічної освіти. Обґрунтовано вагомість дослідження розвитку теорії та практики педагогіки праці Польщі як педагогічної субдисципліни, що дала поштовх до розвитку наук про працю у світовому контексті.

Ключові слова: педагогічні дослідження, професійна освіта, педагогіка праці.

Невідповідність змісту професійної освіти сучасним вимогам ринку праці, на що вказують низькі показники працевлаштованості випускників за фахом отриманого диплома, у свій час пережили країни Європейського Союзу та Північної Америки. Зокрема, зарубіжні колеги вказали на тенденції розвитку професійної освіти, спричинені процесами глобалізації, накопичили значний досвід осучаснення змісту й форм професійного навчання, опрацювали шляхи оперативного й адекватного введення змін у структуру, зміст і методику професійної освіти, запропонували критерії оцінювання якості професійної освіти.

Зміни реформаційного характеру в освіті практично завжди супроводжуються труднощами. Виважені впровадження інновацій у структурні компоненти освіти варто здійснювати з огляду на досвід країн, що мали й мають схожий глобальний характер суспільно-політичних, економічних, соціально-культурних проблем і вже запропонували шляхи їхнього вирішення. Для реформування в системі професійної освіти сьогодення варто звернутися до досвіду країн близького зарубіжжя, зокрема до Республіки Польща. Її досвід для України є доступним не лише з позиції географічного сусідства. Окремі події історико-політичного, економічного, соціально-культурного характеру, а відтак – і питання спільного їхнього вирішення, тісно пов'язали дві країни.

Значний інтерес становить вивчення теоретико-методологічного підґрунтя професійної освіти, а саме педагогіки праці – субдисципліни, яка увійшла як складова не лише до польської педагогічної науки, а й дала поштовх до розвитку наук про працю у світовому контексті.

Науковий аналіз теорії та практики педагогіки праці актуалізується з боку досліджень, що впливають на зміну освітнього філософського підґру-

нта педагогічної науки, яка зазнає змін методологічного характеру, точаться наукові дискусії щодо фундаменталізації педагогічних теорій, вагомості гуманітарного знання для професійної освіти.

Теперішнє професійної освіти – стан постійного пошуку відповідей на виклики професійного ринку праці; існує потреба ґрунтовного наукового дослідження нових для України педагогічних субдисциплін (спеціалізацій), які б увібрали в себе інновації розвитку суспільства, освіти, виховання, навчання, праці для ліквідації прірви між педагогічною наукою, професійною освітою та практикою діяльності.

Мета статті – проаналізувати результати наявних наукових розвідок українських учених із проблем досліджень професійної освіти Польщі.

Дослідження проблеми професійної освіти Польщі в педагогічній теорії України беруть початок з другої половини 90-х рр. ХХ ст. і висвітлені в монографічних працях і дисертаціях з проблем професійної освіти, її гуманітаризації.

Для початку ХХІ ст. характерним є збільшення кількості порівняльних історико-педагогічних, теоретико-методологічних, педагогічних досліджень процесів і явищ, дослідженнях яких здійснено в Польщі. Цьому сприяла активізація участі українських і польських науковців у міжнародних програмах обміну, освітніх проектах, серед яких відомими є Tempus, Socrates, Erasmus/Mundus, Marie-Curie та ін., що створило умови для безпосереднього наукового занурення в пізнання науково-дидактичного потенціалу як України, так і Польщі.

Професійна освіта України та Польщі, її складові, пошуки інноваційних шляхів розвитку, впливи глобалізаційних процесів є предметом наукових досліджень знаного кола науковців обох країн, зокрема В. Андрущенко, І. Зязюна, Я. Іздебської, С. Качора, С. Квятковського, В. Кременя, Н. Ничкало, Л. Пуховської, С. Сисоєвої, Є. Тремпали, Ф. Шльосека та ін.

Свідченням наукової співпраці та зацікавлення у вивченні досвіду професійної освіти обох країн є багаторічне щорічне видання “Професійна освіта: педагогіка і психологія (польсько-український та україно-польський щорічник), який виходить в Україні двома мовами з 1999 року.

Науковці як України, так і Польщі здійснили низку досліджень на теоретичному та емпіричному рівнях за напрямками, які розглянуто далі.

Вплив глобалізаційних процесів на розвиток освіти, освітньої політики, реформування систем освіти, якості освіти Польщі досліджували: О. Альперн (2013 р.), Ф. Андрушкевич (2012 р.), К. Біницька (2013 р.), А. Василюк (2011 р.), М. Гавран (2013 р.), Л. Гриневич (2005 р.), М. Кічула (2013 р.), О. Лугіна (2013 р.), В. Майборода (2011 р.), Ю. Соколович-Алтуніна (2012 р.) та ін. *Соціокультурним детермінантам розвитку сучасної освіти* Польщі присвячено праці О. Бондаренко (2012 р.), О. Івашко (2012 р.) та ін.

Окремі аспекти *теорії та методики ступеневої освіти в навчальних закладах Польщі* розглянуто в працях А. Василюк (2011 р.), Є. Громо-

ва (2010 р.), А. Каплуна (2011 р.), І. Ковчини (1997 р.), К. Крашевські (2003 р.), О. Михальчук (2012 р.), Л. Польової (2011 р.), Н. Шеверун (2012 р.), Шльосек Франтишека (1997 р.), Морітз Януша (2004 р.) та ін. *Теорії та методиці вивчення окремих дисциплін у вищих навчальних закладах Польщі, формуванню професійних компетентностей майбутніх учителів* присвячено праці С. Деркач (2011 р.), С. Киричківської (2011 р.), О. Кучай (2011 р.), Р. Пасічник (2010 р.), Л. Шевчук (2011 р.) та ін. *Професійному навчанню дорослого й незайнятого населення Польщі* присвячено дослідження А. Мушинського (2004 р.), *післядипломній освіті фахівців* – праця Л. Юрчук (2003 р.), *організації практик у вищих навчальних закладах* – праця У. Новацкої (2002 р.), *педагогічні технології в неперервній професійній освіті* розкрив Т. Барський (1999 р.). Позашкільну освіту, підтримку обдарованих дітей у Польщі представлено в працях О. Бочарової (2013 р.), Н. Савченко (2013 р.), та ін.

Проаналізуємо детальніше дослідження українських і польських учених, дотичні до нашого дослідження за підходами та завданнями.

Вагомий внесок у розвиток законодавчих процесів децентралізації управління освітою зробила Л. Гриневич. Її дослідження “Тенденції децентралізації управління базовою освітою в сучасній Польщі” присвячене аналізу теорії та практики демократизації та децентралізації управління освітою в період трансформаційних суспільних процесів у Польщі та Україні (1989–2003 рр.).

Зокрема, автор вказала на головні передумови реформування в Польщі системи управління освітою, формування механізмів громадського контролю за діяльністю навчальних закладів, поєднання реформи місцевого самоврядування та передачі владних освітніх компетенцій від центру до місцевих громад. Проаналізовано особливості освітньої діяльності органів місцевого самоврядування, розподілу повноважень між різними щаблями управління, фінансові процедури та контроль у цій сфері, засоби та методи педагогічного нагляду та багато інших питань. Виявлено основні тенденції децентралізації управління базовою освітою. На основі історико-порівняльного аналізу здійснено періодизацію процесу децентралізації в Польщі, а також порівняння процесів демократизації та децентралізації управління освітою в Польщі та Україні, обґрунтовано висновки й рекомендації щодо творчого використання польського досвіду в Україні [2].

У дисертаційному дослідженні Е. Громова “Сучасні тенденції розвитку професійної технічної освіти у Польщі” висвітлено особливості розвитку технічної освіти в Польщі від моменту її зародження до сьогодні на тлі загальноєвропейських освітніх тенденцій. На основі вивчення літературних джерел, українських і польських документів і матеріалів, а також документів міжнародних організацій дослідник простежив динаміку впливу соціально-економічних змін на загальні тенденції в методології організації технічної освіти в Польщі на різних історичних етапах.

Це створило можливості для розкриття особливостей сучасної структурної організації та практичної реалізації засад польської технічної освіти, а також дало можливість визначити перспективи її розвитку, охарактеризувати основні чинники підготовки польських фахівців з технічних спеціальностей на всіх рівнях в умовах ринкової економіки; виявити подібне та відмінне в системах підготовки фахівців із технічних спеціальностей України та Польщі. Таким чином, автор вказав на прогресивні ідеї розвитку системи професійної підготовки фахівців з технічних спеціальностей для потреб ринкової економіки Польщі та обґрунтував науково-методичні рекомендації щодо можливостей творчого використання найціннішого з польського досвіду з метою модернізації системи технічної освіти України [3].

Розвитку системи підготовки кваліфікованих робітників у Болгарії та Польщі присвячено дослідження А. Каплуна. Зокрема, автор у дисертації здійснив цілісний порівняльно-педагогічний аналіз проблем розвитку систем підготовки кваліфікованих робітників у Болгарії та Польщі (кінець ХІХ–ХХ ст.). У роботі було розкрито тенденції та особливості розвитку систем професійної освіти цих країн, управління ними на різних історичних етапах, удосконалення змісту, принципів, функцій та науково-методичного забезпечення діяльності професійних шкіл різних типів.

Досліджено вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на трансформацію національних систем професійної освіти та навчання в Болгарії та Польщі в умовах Європейського Союзу. Обґрунтовано чинники, що зумовлюють зміни в системах професійної освіти та навчання в Болгарії та Польщі на початку ХХІ ст.; виявлено спільні принципи їх розбудови в умовах ринкової економіки в європейському контексті, а також особливості розвитку систем професійної освіти та навчання досліджуваних країн в умовах неперервної освіти. Виявлено подібне та відмінне в розвитку систем підготовки кваліфікованих робітників Болгарії, Польщі та України; обґрунтовано можливості використання прогресивних ідей досвіду підготовки кваліфікованих робітників Болгарії та Польщі в умовах модернізації системи професійної освіти в Україні з урахуванням прогресивних ідей євроінтеграційних процесів [5].

Теорія та практика застосування комп'ютерних технологій у загальноосвітніх і професійних навчальних закладах Польщі ґрунтовно досліджена Гжегожем Кедровічем. Зокрема, автор з'ясував і проаналізував теоретико-методологічні й методичні основи застосування комп'ютерів та інформаційних технологій у навчальному процесі загальноосвітніх і професійних шкіл, а також вищих навчальних закладів, які готують майбутніх учителів інформатики. Він розкрив організаційно-педагогічні, економічні, технічні та інші умови ефективного використання комп'ютерних технологій у загальноосвітній і професійній школі; вказав на залежність ефективності навчання-учіння від рівня фахової підготовки викладача, його бажання підвищувати свою кваліфікацію, від забезпечення навчального закладу технікою та інформаційними програмами; виявив можливості вико-

ристання в процесі підготовки викладачів інформатики педагогічних теорій, а саме: теорії професійної майстерності, функціональної орієнтації навчання викладачів, синергетичного підходу, проекту програми навчання викладачів [6].

Питанням історії розвитку системи освіти в Польщі присвячено дослідження Іоланти Шемпрух (“Тенденції розвитку педагогічної освіти вчителів у Польщі (1918–1999 рр.)”). Автор дослідила процес розвитку педагогічної освіти учителів у Польщі за роки незалежності, визначила тенденції та особливості цього процесу, здійснила його періодизацію, проаналізувала діяльність навчальних закладів різного типу; визначила фактори, що зумовлюють зміни в системі педагогічної освіти в сучасних умовах, виявила особливості підготовки вчителів у період трансформації суспільного устрою в державі, обґрунтувала напрями змін у педагогічній освіті на державному, відомчому та регіональному рівнях [14].

У дослідженні Адама Мушинські “Організаційно-педагогічні умови професійного навчання у центрах неперервної освіти Польщі” розкрито особливості організації навчання в центрах неперервної освіти. Виявлено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови забезпечення ефективного навчання дорослих у центрах неперервної освіти, основними з яких є: варіативність та інтегрованість змісту навчання, який передбачає можливість оволодіння кількома спорідненими професіями; застосування нетрадиційних форм навчання з урахуванням базової спеціальності слухача; прикладна спрямованість підготовки й професійного вдосконалення працівників [8].

Результати цілісного дослідження тенденцій, принципів і закономірностей розвитку університетської освіти й науки в Польщі відображено в дисертаційній роботі В. Майбороди “Розвиток університетської освіти та науки в Польщі (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)». На підставі ретроспективного аналізу літературних джерел автор вказав на основні періоди розвитку університетської освіти та науки Польщі в кінці ХХ – на початку ХХІ ст., а також вказав на тенденції, характерні для кожного періоду: 1) 1990–2000 рр. – пошуки нової оптимальної системи розвитку демократичних основ університетської освіти та науки в умовах створення засад ринкової економіки, що базується на принципах демократизації та гуманізації, інтеграції та модернізації, автономізації, децентралізації та раціональної централізації; 2) 2000–2010 рр. – інтенсивний розвиток університетської науки та освіти Польщі в період глобалізації, який ґрунтується на принципах: цілеспрямованості й демократизації, гуманізації та модернізації, відкритості та інтернаціоналізації, інтеграції та диверсифікації, професіоналізації та праксеологізації [7].

Цінними для теорії та практики професійної освіти України є результати дослідження Нероби Єви [9]. Дослідниця ставила за мету запропонувати нове вирішення проблеми підвищення ефективності підготовки інженерів-педагогів і приведення якості підготовки у відповідність до сучасних і майбутніх потреб суспільства. У дисертації проаналізовано сучасний стан

підготовки викладачів для системи професійної освіти у вищих технічних навчальних закладах Польщі, а також у політехнічних інститутах України. Проаналізовано засади організації навчання, плани спеціального й педагогічного навчання, програми психолого-педагогічних дисциплін. Викладено результати порівняльного аналізу підготовки польських і українських викладачів інженерних дисциплін.

Історико-системний, інтерпретаційно-оцінювальний аналіз процесу реформування шкільної освіти Польщі в контексті суспільно-політичних і соціально-економічних змін (XX – початку XXI ст.) висвітлено в дослідженні А. Василюк “Тенденції реформування шкільної освіти Польщі (XX – початок XXI ст.)”. Автор обґрунтувала теоретико-методологічні засади та опрацювала інтегративну (діагностико-прогностичну) модель реформування освіти. Розробила періодизацію реформ, виявила та проаналізувала тенденції реформування польського шкільництва. Запропонувала класифікацію тенденцій: за характером і тривалістю – пролонговані, ітеративні, епізодичні; за новизною – наслідувальні (запозичені), інноваційні; за сприятливістю чи гальмуванням освітніх змін – позитивні, негативні; спрямовані на перспективний розвиток шкільної освіти – прогностичні. Вказала на позитивний досвід проведення польських реформ і запропонувала підходи до можливого застосування їх прогресивних ідей в умовах модернізації шкільництва в Україні [4].

Але, попри багатий досвід українських і польських учених, на сьогодні в Україні недостатньо досліджень, які б висвітлювали досвід польських колег із теоретико-методологічних засад професійної освіти.

Вибір наукових проблем для дослідження може полягати в зосередженості науковців на вивченні наслідків освітніх реформ Польщі, процесуальних, методичних, практичних схем-моделей професійної підготовки фахівців, результати яких дають можливість розглянути й обрати оптимально доцільні варіанти подальшого розвитку наявних в Україні моделей професійної підготовки.

Здебільшого проведені дослідження мають характер вертикального дослідження. Тобто розгляд певного педагогічного явища, процесу чи моделі в професійній освіті Польщі тяжіють до опису, констатації наявних елементів її структури, позитивного досвіду, який варто використати в Україні. Здебільшого поза увагою науковців перебуває застосування експліцитного підходу до вивчення педагогічних явищ і процесів, тобто проведення дослідження на тлі власної системи освіти, беручи для співвідношення загальне, особливе та одиничне, функціональні зв'язки між ними, труднощі, які виникали при введенні тих чи інших інновацій.

У контексті нашого дослідження чи не першими науковими публікаціями, де б розглядали проблеми розвитку професійної освіти з позиції педагогіки праці як теоретико-методологічної основи, є наукові розвідки академіка Неллі Ничкало: “Професійна педагогіка і педагогіка праці: проблеми взаємозв'язку в умовах ринкової економіки” [10], “Професійна педагогіка і

психопедагогіка праці у діалектичному взаємозв'язку” [11], “Професійна педагогіка у контексті розвитку людського капіталу” [12], “Філософія освіти і педагогіка праці в науковій діяльності професора Зигмунта Вятровського” [13]. Ці праці переконливо засвідчують професійний науковий інтерес до питань розвитку педагогічних субдисциплін, їхній вплив на вдосконалення, оновлення, урізноманітнення підходів до професійної освіти загалом.

Зокрема, як зазначає Н. Ничкало, “... в Україні доцільно вивчити фундаментальні і прикладні праці з цього напрямку (*педагогіка праці* – авт.) з метою здійснення реальних кроків у дослідженні, обґрунтуванні і введенні в науковий обіг цієї субдисципліни, що з'явилась як своєрідне передбачення глибоких соціально-економічних змін в умовах ринкової економіки. Безумовно, необхідно відходити від стереотипів й системно здійснювати міждисциплінарні дослідження в галузі професійної педагогіки і психопедагогіки праці, результати яких сприятимуть народженню нового знання, створенню на його основі інноваційних технологій, розвитку педагогічної інноватики [11, с. 45].

Аналізуючи взаємозв'язок між педагогікою праці та професійною освітою, Н. Ничкало вказує на спільність теоретико-методологічних засад, а саме: “педагогіка праці і професійна педагогіка обґрунтовують такі принципи професійної освіти: випереджальний характер професійної підготовки; неперервність; фундаменталізація; інтеграція професійної освіти, науки і виробництва; рівний доступ до здобуття якісної професійної освіти різними категоріями населення; гнучкість і взаємозв'язок процесу професійного навчання з реструктуризацією та подальшим розвитком економіки і зайнятості населення, розвитком різних форм власності; диверсифікація; регіоналізація професійної освіти; поєднання загальноосвітньої і професійної підготовки; єдність професійного навчання і виховання, екологізація, варіативність, індивідуалізація і диференціація” [11, с. 49].

Коло проблем, які охоплює педагогіка праці, виходять за межі суто педагогіки, такі дослідження мають міждисциплінарний характер. Відтак варто взяти до уваги дослідження Н. Гнилицької “Праця як соціокультурний феномен” (спеціальність 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії). Це соціально-філософське дослідження праці як соціокультурного феномена. Автор розробила методологічний комплекс дослідження праці, з'ясувала підходи до праці в суспільствознавчій думці. Дослідниця аналізує соціокультурну детермінацію праці, визначає семантичний простір концептів “праця”, “діяльність”, “активність”. Виокремлено атрибути праці, тенденції її розвитку, сутнісні риси робітника XXI ст. Дисертантка аналізує місце праці в світоглядних орієнтаціях сучасної людини, мотиваційний комплекс праці. Розглянуто проблему класифікації праці. З'ясовано детермінанти оптимізації регулювання трудових відносин у сучасному суспільстві [1].

Результати наукових досліджень педагогіки праці безпосередньо впливають на розробку моделі випускника вищого навчального закладу, в основі якої – формування загальних і професійних компетенцій для самоадаптації, самовдосконалення й самореалізації людини у світі, що постійно змінюється.

Висновки. Проведений аналіз наявного стану дослідженості розвитку професійної освіти Польщі крізь призму інноваційних тенденцій у розвитку педагогічної науки в сучасних наукових дослідженнях України дав можливість дійти такого висновку. На сьогодні в українському науковому просторі відсутні дослідження цілісного характеру, які б висвітлювали розвиток педагогіки праці як теоретико-методологічної основи професійної освіти, діяльність наукових шкіл педагогіки праці, її вплив на формування напрямів/спеціальностей/спеціалізацій у педагогічній професійній освіті минулого й сучасності.

Вважаємо, що для подальшого дослідження необхідно:

- висвітлити методологічні засади розвитку педагогіки праці, проаналізувати її категоріальний апарат, порівняти його з відповідниками в українській науковій термінології, здійснити спробу уніфікації певних понять для проведення міждисциплінарних, спільних із польськими колегами, досліджень у галузі професійної освіти;
- проаналізувати й висвітлити напрями науково-практичних досліджень провідних наукових шкіл педагогіки праці, вказати на їхнє практичне застосування;
- виявити закономірності й тенденції розвитку професійної педагогічної освіти як результат впливу розвитку педагогіки праці;
- проаналізувати зміст провідних навчальних посібників з педагогіки праці, простежити зміни в ньому, спричинені інноваціями в освітній політиці країни;
- розробити прогностичну модель розвитку професійної педагогічної освіти, беручи до уваги результати наявних досліджень як українських, так і польських колег, напрацювань соціально-партнерських міждержавних проектів з метою адекватної відповіді на виклики ринку праці, що перебуває й буде перебувати у постійних змінах.

Список використаної літератури

1. Гнилицька Н. О. Праця як соціокультурний феномен : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03 / Н. О. Гнилицька ; Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – 16 с.
2. Гриневич Л. М. Тенденції децентралізації управління базовою освітою в сучасній Польщі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Л. М. Гриневич ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 20 с.
3. Громов Є. В. Сучасні тенденції розвитку професійної технічної освіти у Польщі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Є. В. Громов ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2010. – 20 с.
4. Василюк А. В. Тенденції реформування шкільної освіти Польщі (XX – початок XXI ст.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / А. В. Василюк ; Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2011.
5. Каплун А. В. Розвиток систем підготовки кваліфікованих робітників у Болгарії і Польщі (кінець XIX – XX ст.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / А. В. Каплун ; Нац. акад. пед. наук України ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Київ, 2011. – 42 с.
6. Кедровіч Г. Теорія і практика застосування комп'ютерних технологій у загальноосвітніх і професійних навчальних закладах Польщі : автореф. дис. ... д-ра пед. на-

ук : 13.00.04 / Г. Кедровіч ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2001. – 46 с.

7. Майборода В. С. Розвиток університетської освіти та науки в Польщі (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / В. С. Майборода ; НАПН України ; Ін-т вищ. освіти. – Київ, 2011. – 20 с.

8. Мушинські А. Організаційно-педагогічні умови професійного навчання у центрах неперервної освіти Польщі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Адам Мушинські ; Тернопільський державний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2004. – 20 с.

9. Нероба Є. Професійна підготовка інженерів-педагогів у вищих технічних навчальних закладах Польщі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Є. Нероба ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2003. – 22 с.

10. Ничкало Н. Г. Професійна педагогіка і педагогіка праці: проблеми взаємозв'язку в умовах ринкової економіки / Н. Г. Ничкало // Педагогіка і психологія. – 2010. – № 2. – С. 33–45.

11. Ничкало Н. Г. Професійна педагогіка і психопедагогіка праці у діалектичному взаємозв'язку / Н. Г. Ничкало // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2013. – № 2. – С. 42–53.

12. Ничкало Н. Г. Професійна педагогіка у контексті розвитку людського капіталу / Н. Г. Ничкало // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / ред.кол.: І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін. ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України; Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2010. – Вип. 23. – С. 27–33.

13. Ничкало Н. Г. Філософія освіти і педагогіка праці в науковій діяльності професора Зигмунта Вятровського / Н. Г. Ничкало // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2009. – № 1. – С. 253–260.

14. Шемпрух І. Тенденції розвитку педагогічної освіти вчителів у Польщі (1918–1999 рр.) : автореф. дис. ... д-ра. пед. наук : 13.00.04 / І. Шемпрух ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2001. – 43 с.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2016.

Когут С. Я. Состояние исследования проблемы профессионального образования Польши в педагогической теории Украины

Современное состояние развития профессионального образования Украины определено как перманентно поисковое, что вынуждает ученых-практиков находиться в постоянном поиске технологического инструментария, который бы соответствовал запросам профессионального рынка труда.

В статье представлены результаты анализа научных работ по проблематике исследований профессионального образования Польши в педагогической теории исследователями Украины. Указано на актуальность исследования теоретико-методологической основы профессионального педагогического образования. Обоснована значимость исследования развития теории и практики педагогики труда Польши как педагогической субдисциплины, что дало толчок к развитию наук о труде в мировом контексте.

Ключевые слова: педагогические исследования, профессиональное образование, педагогика труда.

Kohut S. Research State of the Problem of Professional Education of Poland in Pedagogical Theory of Ukraine

The modern state of the professional education development in Ukraine can be defined as a permanently searching one. This fact pushes scientists-experts to be in a continuous search of the technological set of tools that would meet demands of the professional labor market.

The article elucidates the results of the analysis of scientific researches made by Ukrainian scientists on problems of the pedagogical theory of the professional education in Poland. The author stresses the actuality of researches of theoretical and methodological principles of the professional pedagogical education. She also grounds the importance of researches of the development of the theory and practice of the pedagogy of labor in Poland as a pedagogical sub discipline that has promoted the development of sciences about labor in the world context.

The analysis of the research state of the professional education development in Poland in the light of innovative tendencies of the development of pedagogical science in modern scientific researches in Ukraine has made it possible to conclude the following: today in the Ukrainian scientific space there are no integral researches of the development of the pedagogy of labor as a theoretical and methodological basement of the professional education, neither the activities of scientific schools of pedagogy of labor, nor its influence on the formation of directions/specialities/specializations in the pedagogical professional education of the past and future.

Key words: *pedagogical researches, professional education, pedagogy of labor.*